

Kako biti publika u covid-19 okolnostima

01/08/2020 — Zoran Stajčić

Vođen onom Frojdomovom izrekom koja kruži i kao meme po internetu da nema normalnih, već samo nepregledanih, upitao sam dva stručnjaka, psihologa Tvrтка Marasa i gestalt psihoterapijskog savjetnika Pavla Perkovića o tome što su donijele 'preporuke' života u novim okolnostima nama koji volimo ići na koncerte.

Like 105, Share 105

0
Shares

THE EXPLOITED U VINTAGEU (ROBERTO PAVIĆ)

Radeći na feljtonu „Kako biti glazbenik u covid-19 okolnostima“ posve neplanirano sam došao i do toga da isto

pitanje postavim svima koji se odluče u ovo vrijeme posjetiti neki od rijetkih koncerata, uključujući tu i sebe. Pitanje je došlo logično, samo po sebi, nekako kao i razmišljanje o tome što promjene donose sa sobom, a te promjene drastično pogađaju ogromni segment kulture i izvedbenih umjetnosti općenito. Htjeli ili ne, ti procesi, nazovimo ga, 'novonormalnog razmišljanja' sami su se pokrenuli već s prvim lockdownom. To 'novonormalno razmišljanje' je tu i ono zahtijeva neke odgovore, jer iz svog opskurnog znanja psihologije znam da naš mozak funkcionira na način da teži rješavanju problema, u suprotnom ih stvara (kako bi ih kasnije pokušao riješiti).

Malo je reći da su se u nekoliko mjeseci cjelokupni obrasci ponašanja promijenili. Čak i kad sretnem nekog poznatog na ulici, osjećam da bi se najradije zagrlili i izljubili, a ne samo rukovali, jer je vrijeme takvo i kao da traži da prisnije nego inače damo jedni drugima podršku, ali u praksi to ostane na razgovoru na metar-dva fizičke distance u kojem kao da svatko obuzdava vlastito tijelo i pokrete prema sugovorniku. Ne mogu reći da nema empatije u tim susretima, ima je možda i više nego prije, ali ta distanca je psihoubojica. Bar meni.

“

Vidim umjetnost, a posebno tu mislim na glazbu, kao posljednju liniju obrane, našu posljednju šansu i prijekopotrebnu, grupnu seansu ritualnog oporavka. – Pavle Perković

Koncerti su mi uvijek bili više od posla. A kad idete godinama na njih tu se nekako 'zapeče' neformalni krug s drugim ljudima sa sličnim navikama pa su i razgovori o glazbi i druženje s njima nešto što postane navika. Glazba je tu svojevrsni magični magnet koji u tim situacijama dobnu razliku čini nevažnom. U neku ruku. možda i prije pisanja feljtona kako je glazbenicima nisam bio svjestan da je taj poriv došao od mene osobno, jer se eto, ja kao dio publike osjećam posrano, pa je iz toga krenulo: kako li se tek osjećaju glazbenici?

Neko površno objašnjenje glazbenike veže uz glazbu i to je kao neki zatvoreni krug. No ono što govori praksa jest da je glazba

medij za razmjenu energija. Glazbenicima nije dovoljna samo glazba, njima treba i publika. Oni osjećaju da inicijacija u 'grupni ritual' znan kao koncert mora krenuti od njih, ali završnica u izmjeni energije uvijek pripada publici. Karakteristika nekoliko post-lockdown koncerata kojima sam prisustvovao bila je slična onima kad se s nekim sretnem na ulici – najradije bi se svi izgrlili i izljubila, ali jebiga. Možda bizarnost svega stane u rečenicu: „Rekli su mi da vas zamolim da se ne približavate stejdžu. Ne vjerujem da sam rekao ovako nešto“, koju je izrekao Tonfa na koncertu Kawasaki 3P-a, ujedno prvom i zasad jedinom vrhunski organiziranom drive-in open air koncertu Picnic Galactic koji je održan na parkiralištu zagrebačke zračne luke u proljeće.

Konkretno, odlučio sam odgovore potražiti od ljudi kojima je struka praćenje ljudskog ponašanja. Prvi je profesor psihologije **Tvrtko Maras**, a drugi gestalt psihoterapijski savjetnik **Pavle Perković**. Postavljena pitanja su bila identična, ali su intervjui vođeni zasebno. Zbog pristupa, teza i pogleda na stvar pala je odluka da se sve prezentira u tekstualnom obliku kao paraleni intervju kako bi se izbjeglo eventualno krivo tumačenje u klasičnoj novinarskoj narativnoj formi.

TVRTKO MARAS

Postoji nebrojeni niz studija koje potvrđuju da je glazba terapija. U tom svjetlu gledano, odlazak na koncert oblik je svojevrsne društvene terapije, da ne kažem ispušni ventil, koji ima i svoje ustaljene društvene rituale. Može li se reći da njihov globalni nedostatak u ovom trenutku doprinosi i

situaciji sveopće anksioznosti, jer ipak smo društvena bića i život u izolaciji nije naše prirodno stanje?

Tvrtko Maras: Terapija je pomalo teška riječ, pretpostavlja potrebu za rješavanjem psiholoških problema s tuđom pomoći. Svatko ponekad ima psihološke probleme, ali ako su primjereni dobi i rješivi bez pomoći drugih, ne radi se o pravoj terapiji. Tada se može reći da je glazba “suputnik” osobe u njenom psihičkom razvoju.

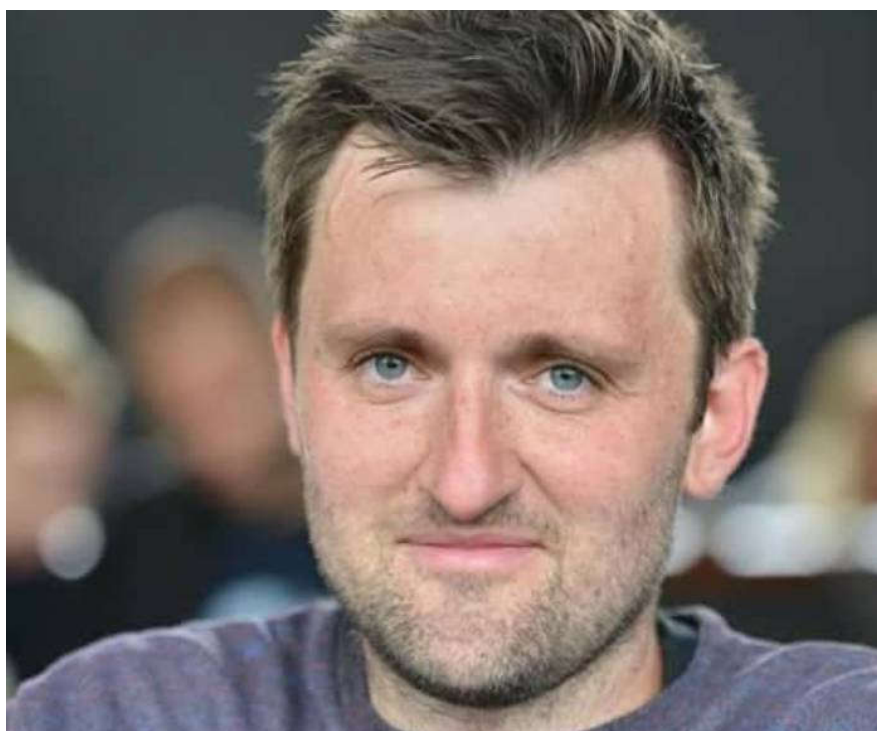
Glazba na čovjeka utječe intimno, na osobnoj razini, ali i kroz društveni doživljaj umjetnosti. Utjecaj na čovjeka uvelike određuje i vrsta glazbe. Neka su glazbena djela pisana s ciljem ostvarivanja društvenog utjecaja, poput himni ili borbenih pjesama. Neka su djela pisana da pobude osobna emocionalna stanja, poput ljubavnih pjesama ili rekvijema. Vjerska glazba pokušava pobuditi osobna emocionalna stanja koja čovjeka povezuju s vjerskom zajednicom, pa bi se moglo reći da je stvarana s kombiniranim ciljem. Glazbeno stvaralaštvo može biti planirano sa svrhom, tj. programski određeno, a može biti i posljedica potrebe emocionalnog izražavanja kompozitora – najbolje je kad su prisutna oba motiva jer je tada u stvaralaštvo uključen i razum i emocionalni poticaj.

Možda najbolji primjer glazbenog stvaralaštva s uravnoteženim motivima je bezvremenska Bachova glazba, istovremeno stvarana s velikim osobnim vjerskim zanosom i s programiranim muzikološkim ciljem: prijenosom matematičkog savršenstva harmonija na slušatelja. Bach je, koliko se može saznati iz povijesnih izvora, bio motiviran i zaradom od glazbe.

Vjerojatno se najviše motivacije za druženje povezano s glazbom može naći u najvažnijem evolucijskom motivu: motivu da se produži vrsta, odnosno da se ostvari spolno partnerstvo sa suprotnim spolom. Zato su za glazbene doživljaje najmotiviranije mlade osobe. U zajedničkom doživljaju glazbe se predstavljaju i prepoznaju, deklariraju svoj odnos prema okolini i iskazuju svoje emocije, važne za kasniji život u obiteljskoj zajednici. Glazba daje mladima priliku da se suprotnom spolu predstave i kroz uniformne, opće prihvaćene i socijalnim pritiscima nametnute obrasce emocija i ponašanja, ali i da izraze svoju individualnost. Bolja glazba daje više takvih prilika, a u vremenima nasilnih pritisaka na društvo lošija glazba podučava podvrgavanju pritiscima, nudeći jednostavniji “krizni menadžment” sklapanja spolnog partnerstva.

Internet i opća društvena situacija doveli su do određenog otuđenja omladine, na način da se konzumiranje umjetnosti sigurno više gurnulo u sferu izdvojenog slušanja u samoći. Pred dvije generacije to nije bilo moguće, želja da se čuje dobra glazba “prisiljavala” je na druženje s mladima svoje dobi. Dosta je roditelja nesretno jer se njihova djeca u dobi od puberteta do kraja školovanja, ponekad i kad počnu raditi, slabo druže s vršnjacima, i to je sve češća pojava. Zato je teško procijeniti utjecaj mjera sprečavanja pandemije na emocionalni život i psihičko stanje populacije, jer ne znamo koliki dio populacije i u kojoj mjeri biva uskraćen za zajednički doživljaj glazbe. Još je i prerano da bi na tu temu bila provedena ozbiljna istraživanja.

Htio bih naglasiti i da je moderno vrijeme donijelo koncept upravljanja emocijama, suprotan stvarnoj evolucijskoj svrsi emocija. Emocije su naš motivator i pojavljuju se same, kao odgovor na okolnosti u kojima se nalazimo. Ne bismo trebali manipulirati svojim ni tuđim emocijama. Trebali bismo radom i društvenim djelovanjem nastojati stvoriti takve uvjete u kojima će naš emocionalni život biti zadovoljavajući i uravnotežen s realnim stanjem svijeta oko nas. Na realno stanje možemo utjecati radom, a ugodne bi emocije trebale biti posljedica naših radnih i drugih životnih uspjeha. Do određene mjere možemo postići promjene vlastitog raspoloženja ili raspoloženja grupe manipulacijom emocija, recimo odabirom glazbe koju ćemo slušati, i to ne mora biti loše. Ako to radimo stalno i neprimjereno osobnom i društvenom kontekstu, glazba nam nije terapija nego histerični pokušaj samozavaravanja.

Pavle Perković: Ako se mene pita, u svijetu u kojemu živimo, glazba više nema gotovo pa nikakvu vrijednost. Tj. preostaje joj onoliko vrijednosti koliko uspije utržiti. Neki se tu snalaze odlično, neki nikako. Davno je prošlo, iz današnje perspektive krajnje romantičarski naivno vrijeme kada je glazba bila onaj bitan faktor, kada je poticala ljude na promjenu, olakšavala im svakodnevlje, tješila ih i liječila, davala im smisao. U svijetu potrošača i konzumenata s pažnjom od nekoliko sekundi, zatrpanih neproživljivom količinom ponude, glazba je tek jedna od mnogih prostitutki uz cestu do novog površnog i krajnje brzopokvarljivog užitka.

Ako se mene pita, odbijam živjeti u takvom svijetu. Desetogodišnje psihoterapijsko iskustvo rada s ljudima uči me da su ljudi današnjice sve izraženiji osjetilni i osjećajni invalidi. Sve smo rastreseniji, pažnja nam je sve kraća, a vječna čežnja da pokušamo uhvatiti korak sa samima sobom izvor nove bespomoćnosti.

I baš tu vidim umjetnost, a posebno tu mislim na glazbu, kao posljednju liniju obrane, našu posljednju šansu i prijekopotrebnu, grupnu seansu ritualnog oporavka. I ako su već u osnovnim školama davnih dana oduzeli po jedan sat nastave tjedno likovnoj i glazbenoj kulturi da bi se stvorilo mjesta za vjeronauk, terapijski potencijal muzike da nas ponovno poveže s napuštenim emocionalnim i tjelesnim periferijama naših bića od presudne je važnosti.

Nikada neću zaboraviti iskustvo koncerta jazzera Vijaya Iyera u malom Lisinskom. Došao je Vijay po drugi puta u Zagreb na krilima nagrade za najbolji jazz pijanistički trio. Prijem publike kada je izašao na pozornicu bio je dojmljiv. Nakon što je publika konačno prestala pljeskati, Vijay je otvorio koncert rečenicom da mu je ovo do sada najbolji koncert na kojemu je bio. Iako način na koji je izgovorio tu rečenicu nije zvučao jeftino i podilazeći, cinik u meni nije odolio da ne napravi barem jedan set očnih koluta naprijed i natrag. Trebalo je proći otprilike sat i pol, koliko je trajao koncert, da niti na sekundu više ne posumnjam u autentičnost njegove prve rečenice. Nije ovo bio koncert samo za njega i njegov impresivan trio. Bio je ovo koncert svih nas, ma koliko ovo pretenciozno zvučalo. Kada su sva trojica nakon koncerta, potpuno natopljenih košulja

umjesto u backstage izašli pred dvoranu da se rukuju sa gotovo svakim gledateljem (o kako ovo samo danas pornografski zvuči), kada sam izašavši iz Lisinskog shvatio da večeras moram doma što dužim mogućim putem, jer ekstaza i pročišćenost koju sam večeras doživio trebaju hodanje, kako bi sve sjelo na svoje mjesto i tamo ostalo zauvijek.

Na moju veliku sreću, ovakva iskustva i prije i poslije proživljavao sam na nebrojenim koncertima, s upravo fascinantno stilski različitim izvođačima i koncertnim ambijentima.

Sjetim se na ovakvim mjestima Stravinskog koji je rekao da su cd-i i ploče sa zapisima muzike samo razglednice koje ti ništa ne znače ako nisi bio tamo. Za dobar koncert, za terapijski potencijal muzičkog iskustva uživo, potrebna je živa i aktivna publika. A slušanje, aktivno i senzorno slušanje, u današnje vrijeme brzopoteznih i površnih vrijednosti, rekao bih, stvaralački je pa čak pomalo i umjetnički čin. Presudan da koncert postane istinsko terapijsko iskustvo za sve prisutne.

Za mene je pandemijska izolacija počela onog trenutka kada su otkazali prvi koncert. Tako da se u potpunosti slažem da je neusporedivo teže jer nemamo na raspolaganju mjesta koja su nam služila kao oslonci i otkloni od vanjskog svijeta. Teže od otkazivanja koncerata pala mi je jedino vijest da je Vili proglasio zabranu plesanja u vlakiću.

Puno toga se promijenilo i kad se ode na koncert (a jedna smo od rijetkih zemalja u kojima se odvijaju), govorim iz vlastitog iskustva, a to je da se teško opustiti u situaciji u kojoj postoje određene mjere koje ustvari opuštanje ne dozvoljavaju u nekoj nazovimo je 'punoj mjeri', jer strah od kontakta s drugima postoji. Ima li načina za kompenzirati taj osjećaj?

Tvrtko Maras: Odgovor je uvijek vrlo osobne prirode. Nekome strašno smeta zvuk hladnjaka dok se uspavljuje, netko legne i zaspi kao klada. Netko zbog epidemioloških mjera jednako uživa u koncertu, nekome to pokvari doživljaj. Ponavljam, ne bismo puno trebali brinuti o stanju emocija, nego o realnom stanju svoje okoline, i svom utjecaju na okolinu. Sigurno je da ćemo biti sretni ako si u datoj situaciji zadamo realne ciljeve i ostvarimo realne uspjehe, uz uvjet da opća situacija nije baš tako strašna i smrtonosna, kao što sada i nije.

“

Ljudi su vrlo kreativni i dovitljivi u zadovoljavanju svojih motiva. Mislim da ne treba previše brinuti oko emocionalnog stanja, nego se usmjeriti na ostvarivanje realnih uspjeha u borbi s egzistencijalnom prijetnjom, pandemijom. –
Tvrtko Maras

Pavle Perković: Prije nekoliko sam tjedana imao priliku sudjelovati u radionici s grupom djece od otprilike 10-ak godina. S obzirom da su netom završili najčudniju školsku godinu u svojim mladim životima, otvorio sam temu u krugu s pitanjem kako su proživjeli iskustvo izolacije i potresa.

Uvijek me fascinira koliko je malo potrebno da djeca otvoreno podijele svoje strahove, boli i nemoć. Jedni za drugima u krugu dijelili su svoja iskustva, a ja sam mogao primijetiti da je grupna dinamika vidno narušena naglim trzajima ruku i nogu onih koji nisu pričali. Poput neke sulude grupne koreografije suvremenog plesa, djeca su se izvijala na svojim stolicama, lupala nogama i pod, spuštala se do poda, naglo trzala rukama. Kako sam sa sličnom grupacijom djece posljednjih godina često bio u kontaktu u istom radioničarskom ambijentu, mogao sam primijetiti koliko je izolacije i potresa u njima. Koliko je neverbalno glasna ta neadresirana energija. Kada su svi, skupa s nama voditeljima podijelili svoja iskustva (a nije nimalo lako pred djecom podijeliti svoje bolno i traumatično iskustvo jer oni odmah izgube interes ako glumataš), predložio sam da se svi ustanemo i uz urlanje i smijeh protresemo svoja tijela najjače što možemo. S djecom je to lako. Oni su odmah tu, spremni za glupiranje i pokret.

Rekao bih da se svatko od nas nalazi na sličnom mjestu. Puno je tu potisnute energije koja želi van. Nije li to bila jedna od najčešćih misli kojom smo se tješili na početku kolektivnog zatvaranja maštajući o onom trenutku kada ćemo moći izaći na ulice i klubove i zajedno euforično slaviti kraj epidemije?

Ta se fantazija, nažalost, nije dogodila, a sasvim je izvjesno da nikada niti neće doći do te zajedničke vremenske točke kada

ćemo svi moći proglasiti kraj epidemije. To stanje odgode, stanje svijesti da nema magičnih rješenja, da nema neočekivane sile koja se iznenada pojavljuje i rešava stvar, stvara novu frustraciju i gubitak volje. A potreba za pražnjenjem je tu. Potisnuta energija biva sve potisnutijom i mi lagano klizimo u jedno novo psihičko stanje zbunjenosti i emocionalne umrtvljenosti.

Mi ljudi po prirodi smo životinje stada i trebamo jedni druge. Kada nam počnu stvarati pritisak na tu osnovnu biološku odrednicu, kada nam počnu zabranjivati druženje i socijalne kontakte, kada nam svakodnevno nabiju na nos da se moramo distancirati, da ne smijemo imati povjerenja jedni u druge, pritisak raste.

Za mene je ta nebriga o psihičkim posljedicama izolacije i svakodnevno inzistiranje na brojkama o broju zaraženih i mrtvih, jako problematična i prilično dugoročno štetna. Mediji su u tome odradili svoju ulogu iskoristivši ljudsku predispoziciju da nas privlači ono čega se bojimo.

A rekao bih da je, uz sve dužno poštovanje prema ozbiljnosti situacije, količina straha koju ljudi osjećaju nesrazmjerna opasnosti koju sama bolest predstavlja za veliku većinu ljudi. No kako da se sada vratimo natrag? Kako da odmotamo taj film? Kako da sami sebi priznamo da smo možda kolektivno pretjerali u reakciji? Kako, kada je posljednjih mjeseci bilo kakva pa i najmanja kritika na službeni narativ nošenja s epidemijom, proglašavana manjkom osobne inteligencije i solidarnosti. A poruke i upute koje su dolazile često su bile i kontradiktorne, što je samo pojačavalo psihološku nestabilnost u svakome od nas.

Kako onda nastaviti živjeti kada znamo da neprijatelj nikada ne spava? I možda se skriva u prvom do mene. Ili čak i u meni?!

Time nikako ne želim reći da oprez, određene mjere i svijest o ugroženijim skupinama nisu potrebni.

Moj je dojam da smo ponovno upali u zamku vječnog čovjekovog pokušaja da pobijedimo smrt, tu majku svih strahova.

I ma koliko ponešto naučili o tome da važan aspekt života počinje tek kada naučimo prihvatiti svoju prolaznost i

smrtnost, i dalje se, tako mi se barem čini, s lakoćom upecamo u mrežu težnje da uzvratimo poneki udarac toj nepobjedivoj smrti. Pa makar za to platili ogromnu ekonomsku i psihičku cijenu.

Iz vlastitog iskustva govoreći, u profesionalnom, novinarskom smislu, odlazak na koncert je uvijek svjedočenje uspostavi određene vrste bliskosti između ljudi koji su se okupili s povodom. Sada to izgleda kao okupljanje jedinki od kojih je svaka prošla kroz neko traumatično iskustvo (ovo pandemijsko, dakle tu računam i sebe). Kako pobijediti osobno taj osjećaj nelagode, u smislu je li ona to 'očekivana' ili je pak neka vrsta 'umjetne projekcije'?

Tvrtko Maras: Mislim da bi bliskost i zajedništvo u ovim uvjetima trebalo ostvarivati na druge načine, od kojih mi je naročito simpatičan bio internetski prijenos "balkonskih koncerata" u naseljima s velikim brojem ljudi u karanteni. Ljudi su vrlo kreativni i dovtljivi u zadovoljavanju svojih motiva. Mislim da ne treba previše brinuti oko emocionalnog stanja, nego se usmjeriti na ostvarivanje realnih uspjeha u borbi s egzistencijalnom prijetnjom, pandemijom. I naravno, smišljati ovakve zgodne zabave poput dovikivanja harmonikom i glasom s balkona na balkon. Evolucija se pobrinula da nam i ti uspjesi donesu emocionalna zadovoljstva i uravnotežen emocionalni život. Kad pobijedimo pandemiju, vratit ćemo se koncertima. Prosječna osoba ima sposobnost racionalnog odgađanja "nagrade", koncerta, zbog neposredne opasnosti poput ove pandemije. Par postotaka patoloških tipova, na žalost uvelike infiltriranih na rukovodne funkcije, nije u stanju prihvatiti takve odgode nagrada. Njihove pokušaje nametanja "sada i odmah" odnosa prema životu ne smijemo prihvatiti.

Pavle Perković: Vratio bih se prizoru djece koja sjede u krugu i nervozna mašu svojim udovima jako glasno neverbalno komunicirajući svoju uznemirenost. Mi odrasli naučili smo otupiti svoje reakcije. Nema boljeg mjesta od koncerata gdje imamo priliku ponovno početi vježbati lagano uljuljavanje u ritam života, u ritam svoga tijela. A trauma je tjelesno iskustvo. Možda se, s vremenom i uz puno strpljivosti, nekome dogodi i poneka ekstaza, poneko otpuštanje akumuliranog straha kroz ples i glazbu.

Onaj iskustveni osjećaj ekstaze i povezanosti za vrijeme koncertnog vrhunca i ono predivno sutrašnje buđenje uz svijest da su baterije napunjene. Pomišljam na film „Scream for me

Sarajevo” u kojemu akteri opkoljenog grada jedan za drugim sa suzom u očima pričaju koliko im je značio koncert Brucea Dickensa i ta njegova suluda odlučnost da dođe u opkoljeni grad, ma koliko mu nitko ne mogao garantirati sigurnost. Tih nekoliko sati muzike su im vratili vjeru da možda ipak ima nade i za njih da prežive ovaj rat, iako su svi, već odavno, pojedinačno i kolektivno, odustali od ideje da će rat ikada završiti. Jedan koncert uživo spasio im je život. Pri tome ne mislim samo na onaj puki, fizički život, onu statističku crticu kojom se bavi stožer, već na puno, puno kolektivniju i širu sliku. Sliku koja bi bez muzike bila ekstremno osiromašena.

Do tada, do tog mjesta gdje ćemo opet imati osjećaj da smo se odledili iz traume, ključno je ne pokušavati pobijediti taj osjećaj neugode. Dok se to ne dogodi, osjećaj neugode je tu da nas štiti, da nam da prijeko potrebno vrijeme i prostor. Da nas potiče da budemo strpljivi sa samima sobom, da ne forsiramo, ne pokušavamo na silu. Da učimo prihvaćati onakve kakvi jesmo u konkretnim okolnostima, a ne kakvima nas uče da bi trebali biti bilo kakvi tzv. gurui zdravog življenja i apsolutnih istina.

Kovanica ‘novonormalno’ postala je uvriježena u jezičnoj upotrebi i prije nego je možda postalo jasno što ona predstavlja. Radi se o promjeni sa strožim društvenim pravilima koja se kuju u hodu. No u biheviornom smislu kako ljudi općenito reaguju na takvu vrstu promjena na gore u trenutku kad se ne zna koliko bi uopće takvo stanje moglo potrajati?

Tvrtko Maras: S vremenom će ljudi na svaku situaciju odgovoriti racionalno. Vrijeme potrebno da do toga dođe može biti ispunjeno dosta kaotičnim događajima. O spomenutoj kovanici ne treba trošiti riječi, radi se o nekoj lošoj amerikanizaciji jezika forsiranoj kroz mainstream medije, o kojima također ne treba trošiti riječi.

Pavle Perković: Moram priznati da me pomalo i šokiralo kada sam u jednom trenutku osvijestio koliko sam se osobno brzo navikao na to „novonormalno” u smislu da nemam više na raspolaganju koncerte, kazališta i slobodna i opuštena druženja s bliskim ljudima. Koliko sam lako, u kolektivnoj atmosferi naglašavanja straha, s lakoćom prihvatio neusporedivo siromašnije uvjete života. U duhu one balkanske „da smo živi i zdravi”, traumatizirani narodi regije, svatko sa svojom privatnom i obiteljskom tragedijom, naučili smo se stezati svoj osobni prostor do krajnje anoreksičnih nivoa.

I onda mi se prije nekih dva tjedna dogodilo da sam imao priliku ići na kazališnu predstavu “Monovid 19”. Mladi dramaturzi pisali su tekstove na temu Covida, a po meni odlična redateljica Anica Tomić i dramaturginja Jelena Kovačić napravile su odličan posao i pretvorile te tekstove, koji nisu originalno pisani za izvođenje, u jednu jako kreativnu i osebujnu predstavu. Predstava je razlomljena na tri istovremene predstave s tri različite publike koje se šetaju po zgradi ZKM-a i na raznim mjestima gledaju šest različitih priča.

Na prvu sam iz trilogije došao na dan izbora. Treba li naglašavati kako sam se osjećao kada sam, nakon izlaznih anketa i najave velike pobjede HDZ-a, saznao da je HDZ-ov stožer u dvorištu arheološkog muzeja, samo nekoliko desetaka metara od kazališta ZKM-a. Putem sam sreo lika koji šeta po gradu sa ženom u majici HOS-a, s dobro poznatim opernim citatom na crnoj majici. Novo normalno?!?!

Imamo konkretno i situacije da sve više žena progovara o agresiji prema njima na ulici od nepoznatih osoba. Je li porast agresije očekivan kad se govori o ‘novonormalnom’?

Tvrtko Maras: O takvim agresijama ne znam baš ništa, niti sam o tome čuo od bliže obitelji, koja se sastoji od četiri žene vrlo različitih životnih dobi.

Pavle Perković: Jednog kišnog petka, nekoliko mjeseci prije izolacije, ulazio sam u tramvaj i u svega nekoliko sekundi svjedočio žestokom i krajnje neočekivanom nasilju. Čovjek u pedesetima ušao je svega nekoliko sekundi poslije mene u tramvaj. Uz vrata je stajao mladić u tridesetima u tipkao na mobitel. Bez problema sam prošao kraj njega, no čovjek koji je ušao poslije mene u prvom koraku ulaska u tramvaj skočio je na mladića i bacio ga na pod. Scena je trajala možda par sekundi, uključio se treći mladić da ih razdvoji i zaustavi. Završilo je tako da je stariji muškarac izbacio mlađeg iz tramvaja na mokri pod tramvajske stanice. Vozač je zatvorio vrata i na taj ih način razdvojio. Situacija se stišala, no čovjek je nastavio raspravu s mladićem koji ih je razdvajao. O čemu se radilo? Čovjeku je zasmetao mladić koji stoji na vratima. Iako je bilo prostora da neometan uđe u tramvaj, eksplodirao je kada ga je vidio da nezainteresirano i isključeno tipka na mobitel.

Nekoliko minuta kasnije, sada već prilično smiren, stariji muškarac pred svima će reći kako mu je dosta svega i da ne

može više gledati kako mu se mladi neće maknuti dok njegov sin, po godinama otprilike koliko je imao i mladić kojega je napao, doma leži potpuno nepokretan.

Nikome u tramvaju nakon te informacije nije više trebalo objašnjavati odakle je stigla njegova nasilna eksplozija.

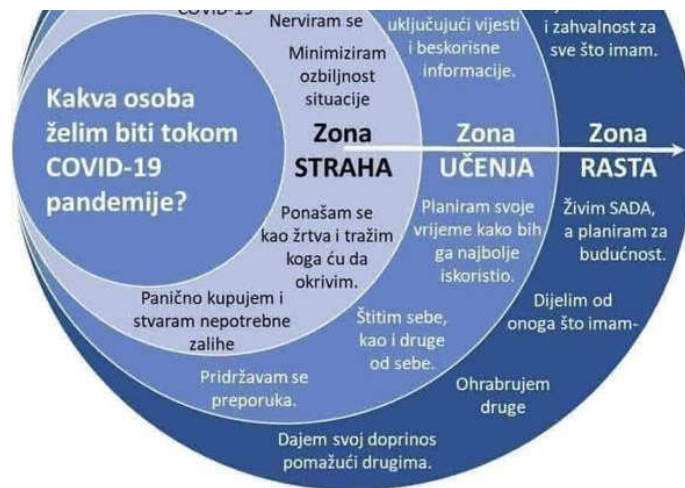
Kako živimo u potrošačkom društvu, nije nimalo seksi pričati o našim frustracijama, očaju i nemoći. Bitna je slika, kako nas drugi vide, kakav ćemo dojam ostaviti. Hologram, avatar, prezentacija, marketing. Jasno je da u takvim uvjetima nema baš puno oslonaca na kojima bi ljudi mogli graditi život dostojan čovjeka. Život u kojemu ćemo graditi kapacitete da se nosimo sa izazovima koje nam svakodnevlje nosi. A kada su okolnosti toliko pojačane po pitanju pritiska (a kombinacija izolacije i potresa definitivno je traumatska, dobitna kombinacija), pucanje na sve strane nije samo vjerojatno nego i očekivano.

Logično je da će ti valovi nasilja po pitanju hijerarhije moći piramidalno teći u smjeru i na štetu fizički i psihički slabijih.

I dakako, koliko se teže nositi s promjenama individualno spram prolaska kroz njih grupno?

Tvrtko Maras: S promjenama nastalim ovakvom pandemijom se individualno uopće i ne možemo nositi: egzistencijalna cijena bila bi strašna i za civilizirano društvo sasvim neprihvatljiva. Gledano psihološki, sasvim je normalno da podršku dobivamo od društvenih skupina s kojima smo jače povezani, u prvom redu od obitelji. Jednom smo mi čvrsti da ne plašimo druge, drugi puta nam tuđa čvrstina pokaže putokaz za vlastito ponašanje. Ponekad nam grupne pojave poput panike ili sustavnog dezinformiranja mogu i otežati nošenje s društvenim krizama. Ipak je društveni utjecaj načelno pozitivan a već se sada vidi da će nam kriza pomoći da se društvo poveže i mnogo nauči o zajedničkom preživljavanju. Mislim da je u tom smislu zgodno pogledati i donji grafički prikaz koji nam je u “prvom valu” prenijela kolegica Magdalena Živković.

GRAFIČKI PRIKAZ KOJI JE NAPRAVILA MAGDALENE ŽIVKOVIĆ

Pavle Perković: Uz važnu funkciju potrebe da se kao pojedinci uklapamo u raznorazne priče i koncepte, čini mi se da je, a posebno u ova emocionalno izazovnija vremena, puno važnije pitanje kome i gdje pripadamo. Uklapanje je kompromis, podrška nižeg i površnijeg tipa, no pripadanje je ono koje znači, gradi i pomaže da preživimo mračne mjeseci izolacije. U jednom kratkom stripu prije puno godina pročitao sam rečenicu kojoj se rado vraćam. Ona kaže da umjetnik stvara ono što mu nedostaje, a stvoriti ljubav, to je prava umjetnost. Nikako ne bih preporučio daljnje osamljivanje i individualno razračunavanje s demonima kolektivne paranoje. Možda su okolnosti stavljanja naglaska na socijalnu distancu, odlična prilika da se, pod pritiskom kvantitativne zabrane, pozabavimo kvalitetom.

Tko su ti ljudi oko nas i u nama, čiji su demoni kompatibilni s našima? Čije psovke (jer ipak smo mi Balkanci) bude u nama osjećaje ljubavi i pripadnosti. Čije zajebancije liječe, čija muzika (ma koliko nas bilo strah da će nas oni neki drugi ismijati jer su nam plesni pokreti smotani), ispod sedam debelih slojeva srama tjera na pokret.

Pokret iz kojega se jednom, možda opet i nama dogodi ples. Ples koji će nas spasiti. I podsjetiti zašto se toliko očajnički trudimo sačuvati te svoje male i prolazne živote.

Saznajte više:

Biti glazbenik u covid-19 okolnostima (4. dio) – aktivni u stanju sveopćeg mirovanja

Biti glazbenik u covid-19 okolnostima (3. dio) – što kažu sami glazbenici

Biti glazbenik u Covid-19 okolnostima (2. dio) – Što kaže struka

Biti glazbenik u Covid-19 okolnostima (1. dio) – u kolu i vlakiću sa stožerom

0 Comments

Sort by Oldest

Add a comment...

Facebook Comments Plugin

Like 105   Share 105

0
Shares

TAGS:

GLAZBA

KORONAVIRUS

PAVLE PERKOVIĆ

TVRTKO MARAS

PROČITAJ JOŠ

Corey Taylor,
frontman sastava
Slipknot i Stone
Sour, najavio solo
album

Mastodon slavi 20
godina karijere
novim singlom
'Fallen Torches'

Malady Lane 'Nothing
Is Too Far Anymore'
– dobar zvuk više
nije predaleko

ZORAN STAJČIĆ ZADNJE OBJAVE

Tražilica

M I N A R A D I O S T U D E N T U

Radio student i portal Ravno do dna pokrenuli su 2013. radijsku emisiju Ravno do sna. Naša uspješna suradnja promoviranja noviteta s domaće i regionalne nezavisne scene još uvijek traje.

Emisija se emitira uživo svakog petka od 18:00 do 19:00 sati na 100,5 MHz kao i na streamingu Radio Studenta. Svaka emisija se također u cijelosti može poslušati na podcastu Ravno do sna na stranici radija i na našem Mixcloud podcastu.

Emisiju vode i uređuju Jelena Svilar i Zoran Stajčić.

NAJČITANIJE

Cvrčak, mrav i krumpirište

Šef Spotifyja glazbenicima: Ne možete objavljivati glazbu jednom u tri-četiri godine i misliti da je to dovoljno

Pobijedimo tišinu: Ispred šibenskog Azimuta krumpiri zamijenili zvučnike i glazbenike

3,6 rendgena: Lana Del Rey i zamke čitanja vlastite poezije

Kako biti publika u covid-19 okolnostima

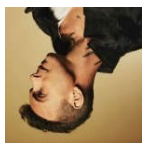
DOGAĐANJA

Njemački kraut psihodeličari Embryo na terasi Močvare

3 kolovoza u 21:00 – 23:30

Asaf Avidan prvi puta u Hrvatskoj //ODGOĐENO

4 kolovoza u 21:00 – 23:30

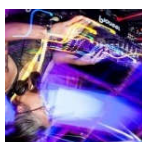
Ferragosto JAM potvrđuje održavanje ovog ljeta uz izmjene i novi lineup //ODGOĐENO

5 kolovoza u 18:00 – 9 kolovoza u 23:30

#ugasiislušaj – ususret Jelsa Art Bijenalu 2021.

6 kolovoza – 22 kolovoza

Mini izdanje Membrain Festivala ovog ljeta u Šibeniku

7 kolovoza u 17:00 – 8 kolovoza u 23:30

Sva događanja

P O S L J E D N J E O B J A V L J E N O

Corey Taylor, frontman sastava Slipknot i Stone Sour, najavio solo album

Mastodon slavi 20 godina karijere novim singlom 'Fallen Torches'

Malady Lane 'Nothing Is Too Far Anymore' – dobar zvuk više nije predaleko

Glazbenicima iz iranskog benda Arsames prijete 15 godina zatvora zbog 'sviranja sotonske glazbe'

Šef Spotifyja glazbenicima: Ne možete objavljivati glazbu jednom u tri-četiri godine i misliti da je to dovoljno

P O S L J E D N J E N A J A V L J E N O

Pips Chips & Videoclips u garaži MSU-a

12/09/2020

Ida Prester i Nipplepeople u garaži MSU-a

11/09/2020

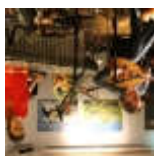
10. Slurp! festival dovodi preko 20 glazbenih imena na Martinsku

31/07/2020

18. Liburnia Film Festival u Opatiji

23/08/2020

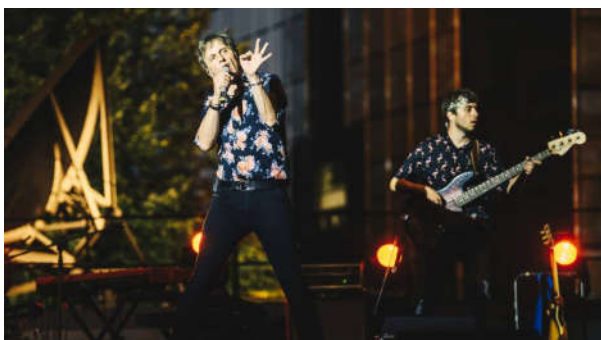

Njemački kraut psihodeličari Embryo na terasi Močvare

03/08/2020

Sva događanja

GALERIJE

RECENZIJ E

Malady Lane 'Nothing Is Too Far Anymore' – dobar zvuk više nije predaleko

03/08/2020

'Vivarium' – bizaran znanstveno-fantastični indie film o mračnoj strani života u predgrađu

29/07/2020

The Pretenders 'Hate For Sale' – povratak na 'mjesto zločina'

28/07/2020

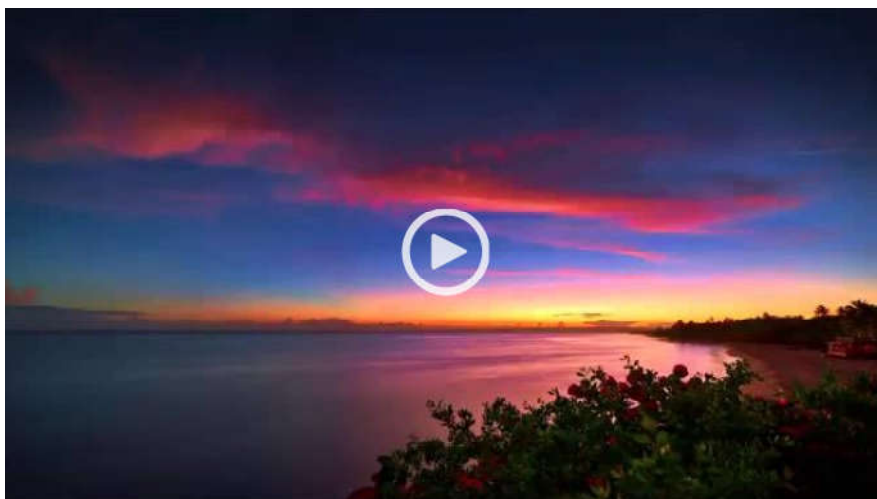
Taylor Swift 'folklore' – radikalni indie zaokret

27/07/2020

Garage in July 'Swamp 'n' Roll' – garaža u močvari

23/07/2020

◀ [PRETHODNA](#)

**Edi Maružin i Marco Grabber
postali Dva Kuntenta i
snimili pjesmu 'A u p.m.!'**

[SLJEDEĆA](#) ▶

**3,6 rendgena: Lana Del Rey
i zamke čitanja vlastite
poezije**

ZADNJE OD INTERVJU

Mayales oči u oči s Ivanom Starčević – Još jedan krug s pjevačicom koja ne voli intervjue

'Još jedan krug' neočekivano se popeo na Nacionalnoj top listi najemitiranijih pjesama

Ivanka i Mrle: Ispast će, kako i jest da se zadnji punker više drži slova zakona protiv kojeg je i nastao

Ivanka Mazurkijević i Damir Martinović Mrle, umjetnički tandem koji stvara glazbu za

Hladno pivo: Nije nimalo lako kad ti nakon 32 godine na pozornici kažu da više ne smiješ na pozornicu

'Tvoj stari je poznat svima iz lože gleda svijet, a malog pametnog

Željko Špoljar (Književna groupie): Ne može se pisati žanrovska književnost, a da se ne propiješ

Željko Špoljar jedinstvena je književna pojava. Spoj književnika koji živi na granici

Upoznajte Saru Al Hamad koja stoji iza prve glazbene kompilacije 'ZGB 2020' za pomoć Zagrebu

'Nije sve na premijeru i lošoj birokraciji, puno je toga na individualnoj

A R H I V A

Odaberi mjesec

Search Events

AUGUST, 2020

NO EVENTS

K O N T A K T

Nakladnik portala:

Udruga Jedna nova poruka
Zagreb

Uredništvo:

© 2017 Ravno Do Dna. All rights reserved. Sva prava pridržana.